

MINDSZENTI LAP

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . . 4 korona
Fél évre . . . . . 2 korona
Negyed évre . . . . . 1 korona

Vegyes tartalmu hetilap. Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth Lajos-utca 9. sz., hová a lapot érintő megkeresések intézendők.

Hirdetéseket

és nyilt-téri közleményeket a kiadóhivatal utánvos ár mellett közöl.

Iparpártolás nem politika

Abban a mozgalomban, mely az országban megindult a magyar ipar felvirágoztatására, a magyar társadalomra és a magyar ipar s kereskedelemre nagy jelentőségű szerep vár.

Évtizedek óta bele kellett törődni abba a ténybe, hogy a magyar állam politikál akkor, mikor a magyar ipar és kereskedelem érdekeiről van szó.

A közjogi kapcsolat, mely Magyarország és Ausztria között fennáll, a gazdasági kérdést politikai kérdéssé játszotta át és fejlődött az a természetellenes helyzet, hogy a magyar állam nem azt nézte, mit kell tennie a magyar ipar megerősítése érdekében, hanem azt kérdezte: mit szól ehhez Ausztria?

A vámterület közösségének fentartása lett az a bálvány, amelyet a magyar állam életének intézői körül imádtak. Mondhatnám azt is, hogy mestersegesen elnyomtak minden törekvést, mely a magyar ipar felvirágoztatását célozta, de ha ezt nem is mondom, annyi bizonyos, hogy megátalkodott merev passzív rezisztenciával nézték az osztrák ipar elbizakodott gögös térfoglalását, a hazai kézmű- és házi iparnak végelgyöngülésben való haladoklását, az iparosok és kereskedők tönkretételét, elszegényesedését, bukását.

Miért politikai kérdés az, hogy

Magyarországon cserezzen a timár, gyaluljon az asztalos, fonjanak a szövészeket?

Miért politikai kérdés az, hogy füstölögjenek a gyárkémenyek? Mi köze a politikának ahhoz, hogy a magyar iparos milyen anyaggal, szerzővel dolgozik és milyen portékát ad a fogyasztó kezébe a kereskedő?

Viszont miért dolgozzék a szürszabó, a takács, a csizmadia, mikor vevőjéhez betoppan a mézesszáju osztrák vigéc s az osztrák cafatot olcsóbban kínálja.

A gazdasági önállóság természet-szerű feltétele az állami létnek. Tizedrangú államok is önállóan rendeznek be és maguk alkotják meg vámtarifájukat. Még Szerbia is önálló! Magyarország pedig az osztrákok rabszolgája.

A törvényhozási szervezetnek kellett összeroppannia és az alkotmánynak kellett rombadölnie, hogy felismerhetővé legyen az örök igazság: Állítsuk fel a vámsorompókat a magyar iparért!

Ámde a magyar államtól nincs remélni valónk, jöjjön helyére a társadalom felbuzdítása és fogadalma. A magyar társadalom alkossa meg az önálló vámterületet.

Törvény nélkül és vám nélkül a lelkekben állítsuk fel a vámsorompókat. Ennek a tarifának csak egy tétele van: magyar iparcikket adunk el és magyar árut vásárolunk. A forgalomba csak honi gyártmány kerüljön, a kereskedő

ne tartson külföldi portékát, a fogyasztó ne vegyen idegen ringy-rongyot s az iparos ne dolgozzék külföldi nyers anyaggal.

A magyar társadalom most ki-mondta: idáig nem törődtünk azzal, hogy magyar árut veszünk-e, de ezen túl csak honi termékeket vásárlunk. A lenézett magyar árut fogják ezentul keresni — a kereskedők és iparosokon mulik, hogy meg is találják. Ha a kereskedők és iparosok rétegének minden egyes tagja tudatára jő annak, hogy boldogulásának kulcsát önmaga tartja a kezében, ha az egyéni sérelmeket alárendeli az egyetemes köz érdekének és egy nagy, impozáns, munkaképes testület visszhangozza örömmel a társadalom szózatát: a földből fognak kinőni a vámsorompók és az égből lesujtani a villámok, amelyek agyoncsapják a közös vámterületet és talpra állítják a magyar ipart.

Az ipartörvény revíziója.

A miniszterelnök és a kereskedelmi miniszter több ízben jelentették ki, hogy elodázhatlan az ipartörvény revíziója és kilátásba helyeztek egy olyan ipartörvényt, amely a tengődő kisipar érdekeit minden irányban ki fogja elégíteni. Várjuk ennek az ígéretnek beváltását.

Az ország kisiparosai már évtizedek óta

TÁRCA.

A repülőgép.

A társaság hangulata már a szélsőségekre csapott. A pezsgőt nagy borosüvegekből itták s minden pohárnál dikciókat mondtak. A legtöbb bolondot Dobos mondta, az ujságíró. Nem volt már fiatalember, sőt bátran lehetett volna öreg embernek is nevezni, ha ezt nem vette volna nagyon zokon. De zokon vette volna.

Az öreg, bár világlátásban csak törvényszéki tárgyalásokkal foglalkozott, ezuttal erősen tudományos dolgokat boncolgatott s a fejtegetésekbe minduntalan bele kevert valami asszonyhistoriát. Most is a következő szentenciával lepte meg a társaságot:

— Uraim, két megfejthetetlen problema van a világon: a kormányozható repülőgép és az asszony.

A társaság obligát udvariassággal csodálkozott:

— Ááh! Ááh! . . .

Az öreg Dobos nem volt meglegedve a hatással. Ravaszul nézett körül és aztán fölényes öntudattal, mint aki tisztában van azzal, hogy az egész társaság háta fog esni a meglepetéstől, mondotta:

— Én azonban ismertem egy embert, aki mindkettőt megfejthette.

Az öreg Dobos hangjában ezuttal csak-

ugyan volt valami olyan határozottság, amely fölkelte a társaság érdeklődését. Valaki meg is kérdezte:

— És ki volt az a megfejthető?

Az öreg Dobos hallgatott. Valami furcsa, titokzatos mosoly bujkált az ajkai körül s aztán csöndesen felelte:

— Ez az én titkom. De azért a históriáját elmondom. Akarjátok?

— Mondd el, mondj el! — biztalták innen is, onnan is, mert látták, hogy ezzel nagy örömet szereznek az öregnek.

— Tehát . . .

Az öreg kezdte így. Nagyon terjengősen beszélt s elmondott egy meglehetősen furcsa történetet. Rövidre fogva a történet abból állott, hogy élt valahol egy tudós ember, aki a kormányozható léghajó problémáján törte a fejét. Éjjel-nappal számított, kémiai és fizikai kísérletekkel bajlódott, furt-faragott. Mellest megjegyezve, a tudós házas ember volt. A feleségének szépségét messze vidéken ismerték. Aranyhaju, mosolygó szépség volt ez az asszony.

A házasséletükről nem tudott senki semmit. A tudós nem fogadott házába senkit, talán azért, hogy ne zavarják nagy munkájában, vagy azért, hogy nagy találmányának titkait ki ne fűrkészhesse senki. Mert az egész világ feszülten várta a kormányozható repülőgép feltalálását és éppen tőle várta.

Egy napon aztán fiatalember látogatója érkezett a tudósra. A felesége így mutatta be:

— Rokonunk. Nekem vérszerinti unokafivérem.

— Helyes, — felelte a tudós — akkor megfogadom titkáromnak.

Ettől fogva a tudós együtt dolgozott titkárával. Neki diktálta le jegyzeteit, vele beszélt meg a sok apró és nagy csavar, a szelentyük és lebbentyük, a gépszárnyak és gázszelepek dolgát. Attól kezdve, hogy a tudós a felesége unokafivérével titkáru fogadta, mintha a dolog is másképp ment volna. A tudós egyre jobban közeledett ahhoz az időponthoz, amikor odakiálthatta a világnak: Bámuljatok! Feltaláltam a repülőgépet! Aztán fel is találta, hanem a világ nem tudott meg semmit róla.

— Szükségesnek tartom megjegyezni — mondotta itt az öreg Dobos nem csekély büszkeséggel — hogy a tudósra és voltam a sajtóügyi tanácsadója.

Azon a napon, mikor a repülőgép teljesen készen volt, meghívást kaptam a tudóshoz. Odavezetett a nagy kertjébe, ahol egy tisztáson ott feküdt a gépe, mint egy alvó denevér.

— Nézze, — szólt hozzám — a gép elkészült. Bármely pillanatban föl lehet szállni rajta, de azért senki sem fogja tudni, hogy a kormányozható repülőgép föl van találva. Olyan furcsa szomorúsággal beszélt az öreg, hogy megdöbbenett.

— Mit akar ezzel mondani? — kérdeztem csodálkozva.

— Majd meglátja.

sopánkodnak ósdi ipartörvényeink hiányosságai miatt, melyek míg egyrészt súlyos megterheléseket rónak a kisiparra, másrészt teljesen kiszolgáltatják azt a gyáripár kegyetlen versenyének.

Sehol a külföldön nem akadunk a mi ipartörvényünk mintájára. Harminc-negyven év előtt, amikor a céhrendszerből kialakult a szabad ipar, a törvényt alkalmazták elsőnek. Azóta azonban a közgazdasági viszonyok gyökeres változásokon mentek át, a gyáripár híhetetlenül fellendült a kisipár hátrányára, változásokon ment át a kínálat és a kereslet közötti viszony és még ezer körülmények parancsolólag írják elő egy új, modern ipartörvény életbeléptetését. Német-, Angol- és Franciaországban csaknem évente változtatják, toldják-foldják az ipartörvényeket, úgy amint arra a viszonyok folytonos változása folytán szükség van.

Éppen olyan ósdi a mi ipartörvényünk, akár csak a bányatörvényünk, amely 1851-iki császári pátensben látott napvilágot s amely kerékkötője még most is Erdély és Magyarország bányáiparának.

Ugy tudjuk, hogy az ipartörvény revíziójára vonatkozó törvényjavaslat ki van már dolgozva és a törvényhozás elé való bocsátásra vár. Sajnos, a tervezet összeállításánál nem kérdezték meg a kisiparosok s azok hivatott testületeinek véleményét. Nem vették figyelembe a kereskedelmi és iparkamarák megjegyzéseit sem és így teljes homályban van hagyva az a nagy kérdés, hogy vajjon ki fogja-e elégteleníteni az új törvény a kisiparosok érdekeit. Mert az ipartörvény revíziójától nemcsak azt várják a kisiparosok százai, hogy a kisipar ügyeit rendezze a hatósággal szemben, hanem azt is, hogy eddigéle teljesen elhanyagolt érdekeinek hatlıan védelmére keljen.

Várják különösen azt, hogy a tisztességtelen versenytől egyszer és mindenkorra megszabadítsa őket és kedvezmények dolgában a gyáriparral egyenlı rangsorozatba helyeztessenek. Várják az új törvénytől azt, hogy a kontárokat a legszigorubbán megrendszabályozza és a közszállításoknál első sorban a hadseregnek való szállításoknál a kisipar jogos érdekeit körülbástyázza. Mert már valóban tarthatatlan az az állapot, hogy

Ebben a percben a kertbe lépett a felesége a titkárral. A tudós megkérdezte a feleségét:

— Tehát ragaszkodik ahhoz, hogy az első utat maga tegye a repülőgépen?

— Igen!

— Jól van. Én, amint tudja, ma nem ülhetek bele. Kínó a csúzó.

— Velem jó majd Péter.

Péter az unokafivér volt.

— Helyes! — mondta erre a tudós — Péter úgy ismeri a gépet, akárcsak magam. De figyelmeztetem magukat, egy óránál tovább ne maradjanak fent, mert akkor azt kell hinnem, hogy valami bajuk támadt. Egyébként is jó lesz, hogyha itt röpködnek felettünk olyan távolságban, hogy én távcsővel megfigyelhessem a gép minden mozdulatát.

— Ugy lesz.

— És most szálljanak fel!

A tudós felesége és titkára beszálltak a gépbe. A tudós kiadta a jelszót:

— Rajta!

A titkár megnyitott egy-két szellentyűt, babrált a csavarokon s a következő percben a gép fölcsapott a levegőbe. Denevérszárnyait kiterjesztette és hatszáz-hétszáz méter magasságban ott kóválygott a kert fölött, mint a zsákmányára leső sas. A tudós távcsövet nyomott az én kezembe is és így szólt:

— Nézzé csak, milyen szép tempókat végez a gépem. Tapsoljon neki!

Csakugyan kedvem lett volna tapsolni.

a városokhoz, vármegyékhez és egyáltalában a közintézményekhez való szállításokat tisztára liferánsoknak adják ki, akik aztán a szükségelt kisipari cikkek beszerzésénél úgy nyuzzák a kisiparost, ahogy nekik tetszik.

Főnt a delegációban, a hadsereg számára szükségelt beszerzések tárgyalásánál sok szó esik minden alkalommal a magyar kisipar érdekeinek szemeltartásáról, a közös hadügyminiszter ur meg is ígér minden szépet és jót, de ígéretnél többet ebben az irányban sem kaptunk eddig.

Kivánatos lenne mindenesetre, ha az ipartörvény revíziójáról szóló törvényjavaslat beterjesztése előtt annak szövege a nyilvánosság rendelkezésére bocsátatnák, hogy a legkövetlenebbül érdekelt szakkörök is hozzá szólhassanak, mielőtt törvény lesz belőle.

Ujdonságok.

— **Esperesi kinevezés.** Mint örömmel értesülünk, Korpás Pál szegvári plébánost a múlt héten helyettes alesperessé és tanfelügyelővé nevezte ki gróf Csáky Károly megyés püspök. Mikor pedig fölment Vácra megköszönni a kitüntetés, az időközben lemondott Ulár István szentesi prelátus-esperes helyébe a csongrádi kerület rendes esperesévé nevezte ki püspöke. Korpás Pál a hivatalos esküt július 16-án tette le dr. Virter Lajos nagyprépost kezébe.

— **Közutak építése.** Az 1904. évi XIV. törvénycikkkel engedélyezett állami beruházási hitel terhére 1904-ben több törvényhatóságban, köztük Csongrádmegyében is nagyszabású közúti intézkedések indultak meg, amelyek azonban a közbejött költségvetésnélküli állapot miatt az 1905. év elején félbenmaradtak. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter most fölhívta a törvényhatóságot, hogy az építések újra való megkezdését megelőzőleg a szükséges intézkedéseket tegye meg, hogy a beruházási törvényen alapuló utépitkezések, mihelyt az 1906. évi állami költségvetés törvényerőre emelkedik, ismét teljes erővel megindíthatók legyenek.

— **A szegedi katonák Temesvárott.** A temesvári munkássztrájkolók vezéreit, Mayer Jánost és Geréb Mihályt a vizsgálóbíró le-

— Tapsoljon neki, — mondotta tovább az én tudósom, mert halandó szem az önén kívül úgy sem fogja látni többé a kormányozható repülőgépet.

Ez már a második titokzatos kijelentése volt a tudósnak, ami megdöbbenett.

— Mit akar ezzel mondani? — kérdeztem tőle újra.

A tudós fojtott, nehéz hangon mondotta:

— Ez a gép nem jön többet vissza. A feleségem megszökik tőlem a titkárommal. Ez biztos.

— Oh dehogy — szoltam megriadva — egy óra múlva itt lesznek. Megigérték.

A tudós keserűen nevetett fel.

— Én jobban tudom. Megszöknek. Vegye ki az óráját.

Kivettem.

— Egy félórája, hogy elindultak, még egy fél óráig várjunk — mondta a tudós. Meg fog győződni róla, hogy nekem van igazam.

Vártunk. A félóra eltelt s a repülőgép nem jött vissza. Nem is lehetett már látni távcsővel sem. Elrepült. Az utasai csakugyan megszöktek.

A tudós szó nélkül megfordult és visszament laboratóriumába. Én haligatagon követtem. Jó későn megszólaltam:

— És most mi lesz?

— Semmi! — felelte a tudós egykedvűen.

— De hisz a felesége unokafivére tudja a repülőgépe titkát! Most megelőzi önt és mint a saját találmányával áll a világ elé.

tartóztatta. A munkások hír szerint elhatározták, hogy társaikat kiszabadítják. A gyárakat katonák őrzik. Az ügyészségi fogház védelmére pénteken éjjel a szegedi 46. gyalogezred teljes legénységét Temesvárra vezényelték.

— **Időjárás.** Egy heti gyönyörű, meleg nyári időjárás után tegnap ismét szép langyos eső áztatta meg határunkat. Kellémessé tette a már-már tikkadt levegőt s fölfrissítette a szép reményekkel biztató veteményeket. Némileg hátráltatja ugyan a még befejezetlen aratást, de azt hisszük, hogy ma már több hasznot csinál, mint kárt.

— **Tilalmazott baromfilegelő.** Megfelelő szigorú hangon lőn tegnap kidobolva, hogy tilos az aprójószágot úgy a templom alatti téhenlegelőre, mint az utcákra kiereszteni. Hogy a téhenlegelőnek baromfiakkal való lepiszkítása tilalmaztatik, természetesen látszik. De hogy az utcákra ki ne ereszhessünk néhány baromfit a kínálkozó s haszontalanul heverő árokpartokra és gyepekre, az nem egészen természetes. Mert amíg előbbi helyen a legelő lepiszkítása kárnak minősíthető, addig az utcákon végighúzódó gyepek legeltetése minden tekintetben csak hasznot hoz az érdekelt feleknek. T. i. megsemmisítenek a baromfiak tömérdek bogarat, férget, amiknek szaporodása másként veszedelmet rejt magában a kertekre, másrészt pedig mások kárja nélkül s a tulajdonosok javára kis segítséggel felnevelkednek a háztartást kisegítő baromfiak. Az utcáról való eltávolításuk mielőnyvel sem jár a közre. Amugy pedig azt kérjük, hogy ha a falun nem birunk aprójószágot nevelni, mert a kopár kis udvarokban nem lehet, tanyája pedig — sajnos — nem mindenkinek van — hát honnan látjuk el akkor a nagyobb városokat baromfiakkal, no meg magunkat is?

— **Még mindig aratósztrájk.** Inkább már cséplési sztrájk. E héten a Károlyi grófok ördögösi gazdaságában kijelentették a cséplő részesek, hogy a leszerződött 3 százalék mellett nem hajlandók csépleni, hanem kérnek 4 százalékot. A jogtalan követelést az uradalom nem teljesítette. De nem állottak el szándékuktól a munkások akkor sem, amikor Tary főszolgabíró őket a szerződés betartására akarta kötelezni. Hogy a törvénynek elég tétessék, a mintegy 40 munkás a sze-

A tudós legyintett a kezével:

— Ne féljen attól! Az a gép sohase fog a földre szállni.

— Hogyhogy?

— Mert nincs rajta meg a szellentyű, amely szükséges ahhoz, hogy le lehessen szállni vele. A felszállástól számított egy órán belül még le lehetett volna ereszkedni vele, de azontul nem. A levegő, amely odatapadt a szárnyak felületéhez, már sokkal jobban átjárta a szárnyak általam fölhalált anyagát, hogysem egyszerűen le lehessen a géppel a földre szállni.

Rábámultam a tudósrá.

— Hát most mi lesz?

— Örökké bolyganak a levegőben s ott fognak elpusztulni.

— Megborzadtam, a tudós pedig hidegvérrel folytatta:

— Ami pedig a repülőgépet illeti, másodszor nem fogom megcsinálni. Nem fogom a világot megajándékozni olyan találmánnyal, amely első útjában is a romlást szolgálta.

Az öreg Dobos diadalmasan nézett körül elbeszélése után, a társaság pedig felkacagott s miután újra összecsendültek a pezsgős poharak, valaki vidáman jegyezte meg:

— Valdd be öreg, hogy ez a história nem egyéb, mint újságírói fantáziád terméke. Különbén éljen a fölhalált repülőgép, amelyet még senkise látott! . . .

Az öreg Dobos sértődötten hajtott föl erre az inszinuációra egy teli pohár pezsgőt,

gedi törvényszék fogházába lett utalva. — Vásárhelyig kísérte őket a csendőrség. Am itt elő vették jobbik eszükét a munkások s a vonatba átszállás előtt célszerűbbnek látták a szerződés tisztességes betartását. Ugyanakkor a szegvári usztatói majorban is hasonló eset történt. Ott is 4 százalékot követeltek 3 százalék helyett. Itt Gyárfás főszolgabíró intézkedett fenti módon. Azonban mielőtt a csendőrség beleavatkozott volna, a részesek ismét munkába állottak. Ha a gabona-vágásnál itt-ott volt is értelme munkabér-emelés követelésnek, a cséplésnél ez az eset nem áll. Mert a cséplendő gabona ez évben könnyű munkájú és sok, aminek a részesek csak örülhetnek, mert sokáig lesznek jó munkában. Őszön még akkor is nagy munkabért kapnak a gabonarészben, amikor más munkás már sokkal kevesebb bérért kénytelen dolgozni. Ebből is látszik, hogy a bérharc ez évben tulhajtott, rosszindulatu tulnyomó részben.

Csongrádról jelentik, hogy a felgyői uradalom részére hozatott 120 pár aratómunkás visszautazott Máramaros vármegyébe, mert nem tudták pótolni a csongrádi aratómunkásokat. Időközben a csongrádvármegyei aratómunkások hajlandóknak mutatkoztak a munka fölvetelére és ezek végzik most az aratási munkákat.

— A honvédpóttartalékosok behívása. A honvédelmi miniszter távirati rendeletére holnapra, 21-ére 35 napos fegyvergyakorlatra behívták a honvédpóttartalékosokat. Minden századhoz 160 embert hívtak be.

— Az aratósztrájk következményei. A Magyar Tudósító jelentése szerint az aratósztrájk következtében közel 2000 ember vesztette kenyereit és szabadságát, eddig csak 8 vármegyében. Csanádmegye területén 17 uradalomban 260 munkást ítéltek fegyházza. Torontálmegyében 364 munkást kellett kérésétől megfosztani és börtönbe juttatni. Temes megyében 156 munkást ítéltek el szabadságvesztésre. Vas megyében hét uradalomban maradtak kenyér nélkül a munkások, Győr megyében 351 embert volt kénytelen elzáratni a hatóság, Heves megyében 257, Szatmár megyében 375, Szabolcs megyében 170 embert zártak el szerződészegés miatt, Baranya megyében pedig 64-et.

— Revolvercsata Kisteleken. A kisteleki nagyvendéglő előtt a múlt vasárnap éjjel ötven legény ütközött meg egymással. Revolver volt többeknél. Harminc lövés dördült el a sötétben, valósággal csodával határos hát, hogy csak két sebesülés történt. Vasárnap estefelé szokás szerint megtelt a falu ifjúságával a nagyvendéglő ivója. Vagy ötven legény ülte körül az asztalokat. Szemrehuzott kalappal, eleinte nagy nyugalommal kezelték a boros palackokat. Kis vártatva rázendített a cigány és megeredt a hangos nótázás, hogy csak úgy rengtek a falak a kurjongatástól. Mikor aztán működni kezdett az ifjakban a szesz, az asztalok fölött elrepült az első borospalack a tükörbe. Aztán visszarepült a másik irányból a másik palack s csakhamar sűrű egymásutánban repült a palack — palack után. Kényelmetlenné vált és szükké a repülő palackoktól a tágas ivó és kiadták a jelszót: kívül tágasabb. Kicsörtettek hát az utcára. Ötvenen voltak, egyre-egyre hát külön-külön negyvenkilenc ellenség jutott. Vad üvöltés, káromkodás verte fel az éjszaka csöndjét s az első elcsattanó pofonra revolverlövés adott visszhangot. A kisteleki legények olyan virtusúak, hogy se a bátorságot, se a bicskát nem hordják a csizmaszárbán, hanem revolverük van. Egyszerre olyan rémes puffogtatás hangzott, mint egy kisebb kaliberű csatában. A söntésben szepegő vendéglős, mint utólag mondta, harminc lövést számlált meg, hát lehetett az több is és emberi szá-

mitás szerint joggal lehetett attól tartani, hogy legalább tíz halott és ugyanannyi sebesült marad a csataterén. De a részesek közmondásos szerencséje nem hagyta el a kisteleki legényeket sem. Halál egy sem történt. Csak a Kordás testvérek járták meg. Kordás Péter a combján, Pál pedig a mellén sebesült meg, de egyik sem életveszedelmesen. A nagy harci zajra és a revolverlövések rémes puffogására lóhátvást nyargalt a csendőrség az ütközet színhelyére, ahol azonban már csak a sebesülteket találta. A többiek a csata izgalmaitól kijózanodva, ekkorra már elodáloztak haza.

— A tüdővész ellen. A tüdővészellenes mozgalomba beleszólt a képviselőház is. Ebből az alkalomból Tóth Béla esti levelet írt, amelyben megszívlelendő dolgokat mond a következőkben: Annak a borzasztó jelenségnek, hogy a tüdővész az Alföld színmagysága között pusztít immár legszörnyebben, én abban keresem az okát, hogy népünk ma is az ősi, az ázsiai parasztházban él. Abban a házban, amelynek ablaka arasznyi. padlója pedig tapasztott sár. Nem vagyok a megmondhatója: a pusztalokok cserényéből lett-e ez a hajlék, mint Herman Ottó hiszi. Mellékes is az eredet kérdése. A földolog az, hogy a magyar parasztház típusa, az a parányi ablaku és sárföldű lak, levegőt és tisztaságot kizáró voltánál fogva, szükségképpen fészke minden fertőző tenyészetnek. A tüdővész ragadványát a vasut vitte arra az egykor áldott, szűz földre. A védelem csakis a lakásbeli higiéné lehetne: a tiszta és tisztítható ház. Az meg nincs. A magyar irtózik a nagyablaku háztól. Mert télen az meleg, nyáron az hűvös. Hát a deszkapadló, amelyet surolni lehet és kell. Ezt a magyar paraszt nem tűri. Én gyermekkoromban, mikor leégtünk, laktam parasztházban. Ablakát tiszta nagyobbra vágattuk, földjét bepadlózattuk. Mikor aztán kiköltöztünk a házból, az új gazda visszakisebbitette az ablakot, főszedette a padlót. Mert urnak való az ilyesmi, nem embernek. Nagy tanulság! Erőszakkal kellene a kormány hatalmának kényszeríteni a magyar népet, hogy házának ablaka legalább is egy négyszögletes legyen. Házának földje meg padlós. Így legalább volna egy csöpp értelme a bacillus ellen való küzdelemnek. Enélkül, a tisztaság ábecéje nélkül, hiábavaló minden okoskodás. A szenny orvossága a tisztaság. Amíg ezt sem hiszszük és tudjuk, egy ütöt taplót sem ér a kevés korona, amelyet a lovak mellett az embereknek juttatunk.

— Sáska a határban. A hortobágyi nagy sáska-pusztítás arra indította a földmivelésügyi minisztert, hogy jelentéseket kérjen a törvényhatóságoktól, hogy hol lépett fel a sáska. A sáska többnyire nagyobb pusztahelyeken szokott tanyát verni és ahol elszaporodik, ott elpusztít mindent. Előbb a zöld takarmányt, később a nádfüteleket is meg-rágja, elpusztítja. A hatóság annak megvizsgálására, hogy a mi határunkba nem lépett-e fel a sáska, kiküldötte, mint szakértőt, Széles János földmives iskolai igazgatót és a gazdasági tanácsnok helyettesét, Csáky Lajost. A kiküldöttek megállapították, hogy a marokkói sáskából nálunk is elég bőven van, a pusztán különösen, de elég későn érkezett s így már nagy károkat nem is tehet. A sáska hasonlít a tücsökhöz. A miniszter intézkedni fog e kártékony féreg irtásáról.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

ÓLOSZKAI HORVÁTH ANTAL

Horváth A. könyv- és műnyomdája, 1906.

A közönség köréből.

E rovatban közlöttékért az aláírók terheli a felelősség.

Tisztelendő

Csizmadia Gyula

r. kath. hitoktató, segédlelkész urnak

Helyben.

Kedves Barátom!

A „Szabad Szó“ legutóbbi számának a közönség félrevezetésére alkalmas s minden igazságot nélkülöző kirohanása kötelességemmé teszi, hogy a járásomban dühöngő aratási és cséplési sztrájkmozgalmak lefolyásáról az igazságnak megfelelő, hiteles adatokat bocsássam rendelkezésére.

Kezdődött a mozgalom június 28-án, mikor is gróf Károlyi László szegvári usztatómajorjában 68 munkás tagadta meg az aratást, s annak végzésére csak 15 napi elzárásbüntetés kiszabásával voltak az illetők kényseríthetők.

Június 29-én a derekegyházi belső majorban 48, Ördögösön pedig 108 arató sztrájkolt. Valamennyien 15 napi elzárásra ítéltettek.

Június 30-án 98 tompaháti sztrájkoló 20 napra ítéltetett. Ugyanezen napon gróf Károlyi Gyula örökösének nagykirálysági gazdaságában 25 napra ítéltetett 31 arató, a józsefszállási 40 és a györgykirálysági sztrájkoló 32 munkással pótszerződés kötöttetett. Ugyanekkor gróf Berchtold Lipótné árpádhalmi, szendrei és zoltántéri majorjaiban 184 pár arató tagadta meg a munkát s hosszas tárgyalások után csak a büntetéstől való félelemben arattak továbbra is.

Július 2-án 78 tótelháti, július 4-én 20 derekegyházi sztrájkoló 20—20 napi s ugyanekkor 141 kiskirálysági szerződészegő aratót 25 napi elzárással kellett büntetni.

Július 9-én gróf Károlyi Imre lászlótelki gazdaságában 20 pár privigyei munkással békés megegyezés létesült. Ugyane napon Sváb Sándor fábiáni majorjában megtagadta a munkát 32 arató s legutóbb, július 17-én Ördögösön 42, s az usztatóban 24 cséplőmunkás, akik valamennyien 20—20 napi elzárásra ítéltettek, s tudvalevőleg meg is kezdték büntetésük elszenvetését; mikor azonban kijelentették, hogy a munkát végezni hajlandók, mindnyájan szabadon bocsátattak.

Az igazság tehát az, hogy rövid pár hét alatt 918 szerződészegő arató- és cséplőmunkás ellen voltam kénytelen hatósági kényszerrel alkalmazni. Megjegyzem végül, hogy korántsem holmi szelid bérmozgalmak voltak ezek, hanem határozott szerződészegések, munkamegtagadások: sztrájkok a szó legszorosabb értelmében. Nagyon sajnálандó, hogy előfordultak, de a történeteket eltagadni nem lehet, s az aki ellenkezőt állít, bizony nem mond igazat.

Mindszenti, 1906. július 21.

Tisztelő hived

Tary István s. k.
főszolgabíró.

A főszolgabíró urnak fent közölt szives sorai után a „Szabad Szó“ főmredvényére semmi egyéb megjegyzésem nincs, mint hogy becsületes eljárásomat a becsületes és jóízű emberek elfogulatlan ítélete alá bocsátom. Meggyőződéseim az, hogy a sajtóbíró-ság is nekem ad igazat.

Mindszenti, 1906. július 21.

Csizmadia Gyula.

Egy jó fiu

tanulóul fölvétetik

Tary Mihály borbélyüzletében.

Egy kétszobás utcai lakás

és egy bolthelyiségnek alkalmas szoba, igen jó forgalmu helyen, kiadó. Hol? Megtudható a kiadóhivatalban.

Eladó ház.

A Szabadság-utca 757. számú ház, mely a Nagy-gőzmalom mellett van, és melyben több, mint 25 éven át vegyeskereskedés volt, szabad kézből, örök áron eladó. Értekezhetni a fenti szám alatt Dékány Zoltánnál.

Fényképező gépet

mielőtt venne, kérjen ajánlatot tőlem.

Elsőrangú fényképezési lemezek és vegyszerek állandóan raktáron Horváth Antal, Mindszent

Eladó kocsí.

Egy használt, de jó karban levő kivágott oldalú sárga kocsí jutányos áron eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Dohányzóknak

fontos!

hogy az alábbi szívarkahüvelyeket használják, melyek elsőrangú gyártmányok és az egészségre ártalmatlanok

**DIVA „TURUL“ JANINA
PRESIDENT HAVANA
RIS ABADIE CARTOUCHE
YILDIZ VERGÉ**

Kaphatók Mindszenten egyedül:

Horváth Antal

papír- és írószer-kereskedésében.

Fenti cigarettahüvelyek 2-ös, 3-as és 4-es számban is raktáron vannak, ugy-szintén a hozzávaló szívarkatöltő gépek is, melyek darabonként 20 fillérért beszerezhetők.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
Által a legjutányosabb árak mellett ajánljuk:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakezalozók, járgány-oséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosiák, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sörvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szeoskavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező bármiféle kerékpárokhoz,

külső és belső gumikat, lámpákat, osengőket, láncokat, fogaskerekeket, pedálokat, osészetket, kónuszokat stb. Ausztria-Magyarországban elért legnagyobb forgalmunk és így óriási vételeink folytán a gyáraknál rendkívül lenyomott, igen olcsó áraink következtében

30 százalék árleszállítással

szállítunk vidékre és bárhova. A világhírű angol Heliol-Premier- és The Champion-kerékpárokat minden árfőlemelés nélkül, szigorúan az eredeti gyári árakon, havi 12 és 16 koronás részletre szállítjuk.

Elsőrendű Singer varrógépeket nagyban gyári árban 75 koronától feljebb havi 8-10 korona részletre adjuk. Használt gépeket előnyösen becsereülünk.

LÁNG JAKAB ÉS FIA

kerékpár- és varrógép-nagykereskedők Ausztria-Magyarország legnagyobb, legrégebb és legmegbízhatóbb kerékpárraktára

Budapest, VIII. ker., József-körút 41.

Fióközletek:

Baross-tér 4. és Budán II., Zsigmond-utca 9.

Nagy árjegyzék 1000 képpel ingyen és bérmentve.

Saját szakértői javítóműhelyek.

Fenti cég által szállított varrógép bármikor megtekinthető lapunk kiadóhivatalában.

35-80

Nyári mulató.

A nagyérdemű közönség szives tudomására adom, hogy ujonan készített, acetilénnel világított

nyári kertemben

ma, vasárnap délután 5 órakor

a mindszenti első zenekar fog játszani.

Szolid és házias, melyen családjával bárki résztvehet.

Nyári szezonban minden vasárnap délután zene.

Jó konyháról és italokról gondoskodva lesz.

Számos látogatásért esd

mély tisztelettel

Goldner Ödön
vendéglős.

A mélyentisztelt fürdőző közönség figyelmét egyben fölhívom arra, hogy naponta a fürdőházhoz kijáró társaskocsimra már most úgy a fürdő-szezon tartamára, valamint havi bérlet-jegyek válthatók.

Tájékozásul megjegyzem, hogy szezon-jegyeknél a bérösszeg sokkal olcsóbb.

7

Papíráruk, író- és rajzszerék.

Könyvnyomdai és könyvkötészeti munkákat

elsőrangú kivitelben, jutányosan készít

HORVÁTH ANTAL CSONGRÁD-MINDSZENT